

[Carl Petersen.]

indtil Jordlovsudvalget har budt, og saa vil de sige til sig selv: Den Pris skal vel nok være den rigtige, og da jeg er Liebhaber, kan jeg passende give nogle Tusinde Kroner mere. De har derfor Ret, som argumenterer paa den Maade, at den væsentlige Betydning vil blive, at Sælgeren vil faa mere for Ejendommen, end han ellers vilde have faaet. Men vi maa ogsaa huske paa, at der sikkert vil komme en hel Del Ejendomme til Salg, der ikke egner sig for Opkøb til Udstykning, de kan altsaa ikke anvendes, og naar man saa tillige tænker paa den lange Række af Forbehold, som er taget i § 8, Stk. 6, med Hensyn til Livsarvinger og helt ned til Søsken og deres Livsarvinger, vil man hurtigt komme til den Erkendelse, at det bliver forfærdelig faa Ejendomme, der her bliver Tale om at udbyde. Men, som jeg sagde i Gaar, det kan dog godt være, at det, naar man lægger til de Arealer dem, som Staten i Øjeblikket raader over, er tilstrækkeligt til at dække det almindelige Udstykningsbehov et langt Stykke frem i Tiden, men det kan ikke være rigtigt at tro, at det løser Spørgsmaalet for de indeklemt Husmænd.

Jeg kan for øvrigt ikke begribe, at den højtærede Minister, da han nu sidst talte, ikke svarede paa det Spørgsmaal, jeg stillede ham i Gaar, nemlig hvordan han med sin Samvittighed i Behold kunde give § 22 den foreslaaede Affattelse og samtidig gaa saa haardt mod alle andre Ekspropriationsbestemmelser, for jeg vægrer mig stadig ved at tro, at den højtærede Landbrugsminister har en anden Fortolkning, naar det drejer sig om Ekspropriation fra Husmænd, end naar det drejer sig om Ekspropriation fra Godsejerne. Det er ogsaa velerhvervede Rettigheder, der her er Tale om, og de maa formentlig være lige saa værdifulde for en Husmand, der har et Jordrentebrug, som for en Godsejer, der skal afstaa Jord. Men jeg har, som jeg udtrykte det i Gaar, taget det som et Bevis for, at den højtærede Landbrugsministers Samvittighed var i Orden med Hensyn til Grundlovens § 80. Derfor har jeg ogsaa stadig et stille Haab om, at det vil lykkes i det Udvalg, der nu bliver nedsat, at faa overbevist den højtærede Minister om, at denne Linie skal føres videre frem.

Med Hensyn til de Radikales Standpunkter har jeg givet Udtryk for, at jeg stort set er enig — jeg gaar ikke i Detailler

— i den Affattelse, de radikale Kommissionsmedlemmer har givet deres Forslag til § 8. Jeg har gjort enkelte Ophævelser, men jeg har forstaaet af den Tale, den ærede radikale Ordfører holdt — og jeg har ogsaa fulgt meget nøje med i den Avispolemik, der har været i radikale Blade og andre i den senere Tid —, at man kan vist gaa med til meget fra radikal Side, naar blot man ikke nævner Ordet Ekspropriation. Jeg skal derfor til sige, at hvis man kan finde et andet Udtryk, skal jeg være den første til at bruge dette. Læser man imidlertid det Forslag, som er udarbejdet i Kommissionen, hvorefter det ærede Medlem Hr. N. P. Andreasen selv har været Medlem, og ser det Stykke, hvori det hedder, at ved Forpagtningsledighed skal man ogsaa have Ret til at inddrage Jord, selv om Ejendommen ikke er til Salg, maa jeg sige, at det maa dog ogsaa være en Form for Tvangsafstaaelse. Her gælder det Argument jo ikke, som det ærede Medlem Hr. N. P. Andreasen ellers understreger saa stærkt, at man kun vil bruge disse Bestemmelser, naar der skal sælges alligevel, for her er der ikke Tale om Salg. Her er der Tale om Forpagtningsledighed — og saa skal man ogsaa afstaa Jord. Ja, jeg er enig med det ærede Medlem og finder, at det er rigtigt, men jeg kan blot ikke se, hvilken Forskel der er mellem det, jeg gør gældende med Hensyn til de mindre Brug, og saa denne Passus i Forslaget. (*N. P. Andreasen:* Det er jo Hovedgaarde, der bliver solgt!). Naa, man *haaber*, det bliver solgt. (*N. P. Andreasen:* Nej, det sagde jeg ikke!).

Jeg har gerne med disse Bemærkninger villet sige, at saadan som det er lagt op fra de ærede Ordførere, maa man vel gaa ud fra, at man vil indse Nødvendigheden af, at hvis man vil løse Problemet for de indeklemt Husmænd — og jeg har den Opfattelse, at alle Ordførerne har sagt, det var nødvendigt —, kan det kun gøres paa den Maade, som jeg har trukket Linierne op for. Det kan ikke nytte at henvise disse Mennesker til at vente paa, at den eneste Ejendom, som har den Beliggenhed, at den kan afgive Jord til dem, kommer til Salg — og saa tager man endda alle disse Forbehold med Livsarvinger og alt det hele Rækken ned; jeg tror endda, den konservative Ordfører vilde have Bestyrere og Naboer, ja, næsten alle med, saa bliver det endnu ringere, men det var sikkert kun en Spøg. Naar alle disse Forbehold tages i Betragtning, bliver man hurtigt klar over, at der